

IMPRESIONIZEM:
Anton Lajovic

**Seminarska naloga pri predmetu:
Glasbena vzgoja**

Šolsko leto: 2010/11

IMPRESIONIZEM

Impresionizem je [stil](#) v [glasbi](#), nastal ob prelomu iz [19.](#) v [20. stoletje](#).

Najprej se je pojavil v [Franciji](#), kjer je bil vpliv [patetike](#) in prenasičenosti v izrazu in [zvoku](#) manjši kot drugod po [Evropi](#); zato je bilo v tem [kulturnem](#) okolju lažje premagati [poznoromantično](#) glasbeno tradicijo.

Podobna načela, kot so veljala za impresionistično [slikarstvo](#), so se začela uveljavljati v enako usmerjeni glasbeni [umetnosti](#).

Osnovni cilj impresionističnih [skladateljev](#) je bil v podajanju trenutnih vtisov, [impresij](#) zunanjega sveta.

Skladatelji so, tako kot [slikarji](#), opustili jasnost linij in postavili [zvočno barvo](#) na prvo mesto. Za tako glasbo je bilo treba najprej ustvariti primerna sredstva, ki jih [dur-molovski](#) sistem ni mogel nuditi.

Samostojnost akordov, sosledje [nepripravljenih](#) in [nerazvezanih](#) disonanc in uporaba [celotonske lestvice](#) označujejo Debussyja kot enega glavnih predhodnikov sodobne [resne glasbe](#). Ritmično se je impresionizem okrepil po vzoru glasbe [daljnega vzhoda](#) in s [španske ljudske glasbe](#). [Melodija](#) se je začela nemoteno gibati, ker je niso več ovirale funkcije posameznih [harmonskih stopenj](#). Zato impresionizem [formalno](#) ne pozna veliko [cikličnih oblik](#), kot so [simfonija](#) ipd.

Predstavniki: *Robert Strauss

*Anton Lajovic

*Gustav Mahler

*Claude Debussy

*Maurice Ravel

Glasbeni impresionizem je z uporabo novih sredstev; predvsem z značilno barvito [instrumentacijo](#) in tonskim slikanjem vplival na vrsto skladateljev 20. stoletja. Pečat je pustil tudi v skladbah mnogih [slovenskih](#) skladateljev.

ANTON LAJOVIC (1878 – 1960)

Skladatelj Anton Lajovic je eden tistih slovenskih glasbenikov, ki bi lahko zaradi svojih kvalitiet zaslužili več pozornosti, kot jih je bil deležen. Bil je skromen in tih. Nikdar ni skrbel za to, da bi se o njem veliko govorilo ali pisalo. Toliko več pa so govorile njegove skladbe, izvrstna in izpovedno močna dela. Prihodnje leto bo poteklo 133 let, odkar se je 19. decembra 1878 rodil v Vačah pri Litiji.

Ko je Lajovic končal gimnazijo, se je leta 1897 vpisal na pravno fakulteto dunajske univerze. Hkrati je začel tudi glasbeni študij na konservatoriju pri profesorju kompozicije Robertu Fuchsu, v tistem času cenjenem skladatelju. Mladega Antona je bolj privlačevala glasba, zato ni čudno, da je najprej dokončal konservatorij - že leta 1902. Toda negotovo življenje poklicnega glasbenika ga je odvrnilo od misli, da bi se preživljal z glasbo. Dokončal je še študij prava in se leta 1907 vrnil v domovino, kjer je začel sodniško kariero. Kot pripravnik se je zaposlil v Litiji, nato pa je služboval kot sodnik v Ljubljani, na Brdu pri Lukovici, v Kranju in v Zagrebu. Ugledna služba mu je zagotavljala redne dohodke, zato se je glasbi lahko posvečal popolnoma svobodno.

Pisal in skladal je takrat, kadar je začutil notranjo potrebo in izpovedno nujo. Morda je ob njegovi, veliki glasbeni nadarjenosti prav to vzrok za visoko kvaliteto Lajovčevih kompozicij.

Ob svoji skladateljski dejavnosti pa je bil Lajovic tudi zagnan organizator glasbenega življenja. Med drugim je bil med obema vojnama predsednik Filharmonične družbe v Ljubljani, organiziral je številne koncerte in usmerjal programsko politiko.

Leta 1940 je bil izvoljen za rednega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti. S tem mu je tudi naša najvišja znanstvena in umetniška ustanova izrekla priznanje za kvalitetno ustvarjalnost. Umrl je v visoki starosti 28. avgusta 1960 v Ljubljani.

Lajovčevo glasbeno delo je tako kot je bilo njegovo življenje urejeno, enotno in zaokroženo. Število njegovih skladb je razmeroma majhno. Skupaj šteje približno 75 večjih in manjših skladb, od katerih so večina vokalna dela. Na tem področju se je skladatelj počutil najmočnejšega. Vse življenje se je želel izpovedovati in pripovedovati, zato je razumljivo, da mu je bila poleg čiste glasbe potrebna tudi beseda. Zlasti pesniška umetnost Otona Župančiča mu je burila in navdihovala glasbeno fantazijo, ki je ravno v vokalni glasbi dosegla svoj cilj in višek.

Lajovčeva prva dela so tri orkestralne skladbe: *Adagio*, *Andante* in *Caprice*, edina klavirska skladba *Sanjarija* in triglasni ženski zbor z orkestrom *Gozdna samota*. Vse skladbe so še začetniške, saj so nastale v študijskih letih na Dunaju, izražajo pa že bistvo njegovega ustvarjanja. Lajovic je bil lirik v glasbi.

Najpomembnejše mesto v Lajovčevem skladateljskem delu zavzemajo samospevi. Z njimi je nadaljeval tradicijo, ki so jo začeli Benjamin Ipavec in drugi v devetnajstem stoletju, vendar jih je glasbeno poglobil, izrazno razširil in z njimi dosegel kvaliteto tedanjega evropskega samospeva.

Anton Lajovic zavzema v slovenski zgodovini glasbe pomembno mesto. Pisal je skladbe, ki so tako po muzikalni kot po tehnični strani dognane stvaritve. Z njimi je v začetku našega stoletja med prvimi stopil v korak z razvojem evropske glasbe in pokazal naslednji generaciji naših skladateljev pravo pot.